

ԳԵՎՈՐԳ ՄՏԵՓԱՆՅԱՆ

Առ Տիրոջ արարչ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ԼԵՅՈՐ ԴԵՐՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ՆՎԻՐՎՈՒՄ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆՏՈՒՄ 1921 թ.
ՓԵՏՐՎԱՐԻ 14-18-Ը ՆԱԿԱՏԱԿԱԾ ՀԱՅՈՐԴԻՆԵՐԻ ՊԱՅԾԱՌ
ՀԵՏԱՍԿԻՆ ԵՎ ՓԵՏՐՎԱՐՅԱՆ ԱՊՍՏԱՍԲՈՒԹՅԱՆ 95-ԱՄՅԱԿԻՆ

ԲԵՐԼԻՆ-2016

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ԼԵՅՈՐ ԴԵՐՅԱՆ

**НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ НАУК
РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ
ИНСТИТУТ ИСТОРИИ**

ГЕВОРГ СТЕПАНЯН

АМАЗАСП СРВАНДЗТЯНЦ

ЕРЕВАН-2016

**NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF ARMENIA
INSTITUTE OF HISTORY**

GEVORG STEPANYAN

HAMAZASP SERVANDZTYANTS

YEREVAN -2016

ՀՏԴ 94(479.25)

ԳՄԴ 63.3(52)

Ս 887

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄԷ ՀՀ ԳԱԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՐՈՇՄԱՄԲ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԽՄԲԱԳԻՐ՝
պ.գ.դ. Գևորգ Ս. Խուդինյան

ԳՐԱԽՈՄՆԵՐ՝

պ.գ.դ., պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Աշոտ Ա. Մելքոնյան
պ.գ.դ., պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Ալբերտ Ա. Խառատյան
պ.գ.դ., Ռուբեն Օ. Սահակյան
պ.գ.դ. Էդուարդ Լ. Դանիելյան
պ.գ.թ., դոցենտ Ավետիս Հ. Հարությունյան

Ս 887 Համազասպ Սրվանձտյանց. Գ. Ստեփանյան. – Երևան: 2016, 1088 էջ:

Մենագրությունը ՀՅԴ մարտական փառանքի ամենապայծառ դեմքերից մեկի՝ Համազասպ Խաչատուրի Սրվանձտյանցի կյանքի ու գործունեության համապարփակ պատկերը ներկայացնելու առաջին փորձն է: Տարաբնույթ փաստերի համադրմամբ բացահայտված է նրա նշանակալի ավանդը XIX դ. վերջի և XX դ. սկզբների հայ ազգային-ազատագրական շարժման մեջ: Քննության է ենթարկվում Համազասպի կարևոր դերակատարությունը հայ-թաթարական ընդհարումների (1905-1906 թթ.) շրջանում, նրա մասնակցությունը հայ-թաթարական ընդհարումի ռուս-թուրքական ճակատի ռազմական գործողություններին (1914-1916 թթ.) ու Բաքվի 1918 թ. հերոսամարտին: Աշխատության վեցերորդ և յոթերորդ գլուխները ներկայացնում են Համազասպի գործունեությունը Հայաստանի Առաջին Հանրապետության շրջանում որպես Նոր Բայազետի գավառի զորամասերի հրամանատար և նրա կյանքի ողբերգական ավարտը Երևանի կենտրոնական բանտում (1919-1921 թթ.):

Աշխատության հավելվածում զետեղված են Սանդյան (Սանդենց)-Սրվանձտյանց գերդաստանի Խաչատուրի տոհմագրությունը, Համազասպի կյանքին և գործունեությանը վերաբերող մի շարք վավերագրեր, Համազասպի որդիներ Գաբրիելի և Հրանտի (Խաչիկ) նամականին ու ստեղծագործությունները: Աշխատությունը նախատեսված է պատմաբանների և ընթերցող լայն հասարակայնության համար:

ISBN 978-9939-834 -99-3

ՀՏԴ 94(479.25)

ԳՄԴ 63.3(52)

© «Լուսակն» հրատ., 2016
© Ստեփանյան Գ. Ս., 2016